

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Illvstrissimi Viri Petri De Marca Archiepiscopi Parisiensis Dissertationvm De Concordia Sacerdotii Et Imperii, Sev De Libertatibvs Ecclesiæ Gallicanæ, Libri Octo

Marca, Pierre de

Parisiis, 1669

Capvt XVII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-15591

Bonifacius delatus esset inter reos, à Concilio futuro discutiendus; & ideo in causa ecclesiastica hoc remedio contra futura gravamina sibi profpexerunt, ad cautelam, ut dicebat Guillelmus de Plesseyano.

CAPVT XVII.

Synopsis.

I. De appellationibus à Papa ad futurum Concilium. Quae aliena à vetere disciplina. Non provocatur à sententia Patriarcharum, in causis privatis. Communes definiti non poterant sine sententia sedis apostolicae; à qua non appellabatur.

II. Aliquando ob bonum pacis instaurabatur iudicium sedis apostolicae. quod differt ab appellatione. Synodus Arelatensis indicta in causa Cæciliani, post iudicium Concilij Romani, ut Donatistis satisficeret. Cangiuebantur causam non plenè audiam. Secunda cognitioni interfuerunt primi iudices; contra morem appellationum. Explicatus Augustinus; facti speciem recitat, non verò regulam prescribit.

III. Iudicia aliquot renovata, post Romanae sedis sententiam. Quod aliquando tamen fieri noluerunt Summi Pontifices. In octava synodo definitum fuit instaurandam esse cognitionem adversus Phorium post iudicium Concilij Romani. Reluctantibus Legatis sedis apostolicae.

IV. Post seculum nonum, graves causae disceptatae à Pontificibus in numerosis Conciliis. Praecipue si ageretur de Sacerdotij & Imperij Concordia. ubi aderant Clerici & laici; è Gregorio VII. & Gelasio II. Innocentius III. gravem controversiam decidere non audeat absque definitione Concilij.

V. Inde manavit mos ille appellandi ad futurum Concilium. Hoc remedio primus omnium usus fuisse videtur Fredericus II. Imperator. Concilium generalius Lugdunensis provocavit. Responsio Innocentij IV. è Mattheo Paris.

VI. Martinus V. vetuit has appellationes, è Gersono; qui scripsit constitutioni non esse locum in causis fidei. Pius II. eas quoque prohibuit. Galli exceperunt causas fidei & manifeste everfionis canonum.

VII. De formula disjunctiva appellandi, ad Pontificem, vel ad Concilium. Quo sensu dixerint interpretes appellandum à Papa ad Papam. Melius Ivo, qui à sede ad ipsam sedem confugiendum dixit. Quo sensu dixerit Vlpianus appellari à rescripto Principis. Expense rationes cur in antiquis formulis disjunctivè ad Papam vel ad Concilium appellatio conciperetur.

VIII. Quenam sit Du Vallij Theologi in hac questione sententia; quòque remedium illi substituat.

I. SUPERIORE capite novam quandam rationem vidimus in Ecclesiam investam ab iis qui se Romanae curiae censuris premi existimabant, scilicet appellationem à Papae decreto ad futurum Concilium. Novam dixi, quia nunquam in Ecclesia admilla fuit provocatio à Papa ad Concilium; licèt aliquando, remedio quodam extraordinario, sedis apostolicae iudicium in majori synodo instauratum fuerit. Quod illi

facile concedent quibus perspecta est antiqua disciplina, quae causarum divisione iudicia synodorum distinguebat. Illae enim vel privatae erant, vel communes, quarum discrimen explicamus in diatriba de synodis, tomo secundo. Privatae ita synodorum Patriarchalium iudicio finiebantur, ut nullus appellandi superesset locus, neque Imperatoris adeundi, aut synodi universalis interpellandae; ut docet Iustinianus, juxta constitutum Secunda Synodi Oecumenicae. Cur ergo denegabitur apostolicae sedi quod veteres omnibus Patriarchis asseruerunt? Aliud dicendum de causis communibus, quae juxta mores antiquos rectè constitui non poterant aëv γράφω; sine sententia Summi Pontificis, ut observavit olim Sozomenus. Quo sensu intelligendus est Gelasius, cum ait: *Ipsi sunt canones qui appellationes totius Ecclesiae ad hujus sanctae sedis examen deferri voluerunt, ab ipsa verò nunquam appellari debere sanxerunt.*

II. Aliquando tamen, ad procurandam Ecclesiae tranquillitatem, Imperatorum rescripto apostolicae sedis iudicia in majore synodo instaurari contigit; in qua per Legatos Romanus Episcopus intererat. Quae ratio longè differt ab appellatione. Ut enim, inquit Hermogenianus Iurisconsultus, *appellatio iniquitatis sententiae querelam, in integrum verò restitutio erroris proprii veniae petitionem, vel adversarij circumventionis allegationem continet.* Deinde iudex à quo appellatur, de appellatione non cognoscit, sed is à quo supplicatur, instauratum iudicium peragere potest. Ejus cognitionis antiquissimum exemplum habetur in causa Cæciliani Carthaginensis, quae iudicio Concilij Romani sub Melchiade decisa, iterum peracta est in Synodo Arelatensi à Constantino coacta anno cccxiv. eo colore quaesito à Donatistis, quòd lite nondum plenè instructa iudicium nimis properè latum esset, ut constat ex epistola Constantini ad Chrestum Syracusanum Episcopum, apud Eusebium. Alienum putabat Constantinus à disciplina, res ab Episcopo Romano iudicatas refricare; sed studio pacis restituendae, instauracionem iudicij in frequentiore synodo Donatistis permisit. Hoc habemus ex ipsius epistola ad Vicarium Africae: *Et contra id quod iidem responderam, inquit, frustra eos id iactare, (nempe Cæcilianum esse fontem) quippe cum res fuisset apud urbem Romam ab idoneis ac probatissimis viris Episcopis terminata, obnixè ac pertinaciter respondendam existimaverunt quòd eorum omnis causa non fuisset audita, sed potius iidem Episcopi quodam loco se clausissent, & prout ipsi aptum, iudicassent. Quare cum haec tot & tanta nimium obnixas diffensionis protrahere*

L. 26. c. de episcopi audientia: Nam contra bonum antistiti sententia non esse locum appellationi; & majoribus vestris constitutus est. Nov. 137. Can. in v. Secunda Syn. Phorius tit. ix. Nemoctin. c. vi. Apud Grat. c. causa. c. Ipsi sunt. q. 1.

L. Praefati. 17. ff. de minorib.

Euseb. l. x. hist. c. 5. τὸν αὐτὸν ἐξέτασαν.

viderem, ita ut nullomodo finis iisdem dari posse videretur, scilicet nisi novo iudicio de causa Cæciliani cognosceretur, Synodum Arelatensem indicit. A qua non reiecti sunt iudices qui sententiam Romæ tulerant, ut fit in iudiciis appellationum, sed quemadmodum fieri solet in iudiciis supplicationum, ipsi cum aliis denuo cognitionem susceperunt. Extant enim subscriptiones Legatorum ex urbe Roma à Silvestro Episcopo missorum, Marini quoque, Reticij, & Materni Gallie Episcoporum, in Actis Synodi Arelatensis, unâ cum subscriptionibus ceterorum Episcoporum qui ad illud Concilium convenerant. Quod factum observavit Augustinus his verbis: Ecce putemus illos Episcopos qui Romæ iudicaverunt, non bonos iudices fuisse. Restabat adhuc plenarium universalis Ecclesie Concilium, ubi etiam cum ipsis iudicibus causa posset agitari, ut si malè iudicasse convicti essent, eorum sententia solveretur. Quibus verbis rem gestam describit, id est, secundam Synodi Arelatensis cognitionem, post Concilium Romanum, non autem regulam præscribit qua in omnibus causis uti liceat, nempe instaurationem omnium iudiciorum apostolica sedis in synodo universalis, quemadmodum plerique contra veterum sententiam sibi persuaserunt.

III. Sanè in dissidio Orientalium, Concilium Sardicense indictum est: in quo iudicium adversus Athanasium refricatum fuit, post damnationes in illum à Conciliis Tyrio & Antiocheno decretas, & post admissam Athanasij à Iulio in Concilio Romano communionem. Quod etiam factum in Concilio Chalcedonenſi erga Theodoretum, etsi Leo primus illi in communionem suscepto episcopatum restituisse. Attamen causam Acacij, iterato iudicio in Synodo Oecumenica, discuti passus non est Gelasius, neque ceteri Pontifices, quamvis schismate eam ob rem violata esset unitas Ecclesie: quæ sub Iustino Principe restituta est, cedentibus Græcis auctoritati Romanæ Ecclesie. Rationem discriminis assignamus in exercitatione de iudiciis canonicis Episcoporum, tomo secundo. [*Vide librum septimum.*]

Græcorum tamen obstinata petitio præmittenda non est, qui seculo nono iudicium contra Phorium & ejus asseclas à Nicolao I. toties damnatos instaurari voluerunt in Octava Synodo, reluctantibus licet Romanæ Ecclesie Legatis. Etenim Baanes Patricius & ceteri proceres à Basilio Imperatore delegati ut synodo intercessent, se Actis synodi non subscripturos, ut fieri solet, professi sunt, nisi præsentis Photij & ejus sectatorum ex synodicis & canonicis

sanctionibus ora obturarentur. Metrophanes Smyrnæ Metropolita eam petitionem suffragio suo juvit, verbis erga Romanam sedem permodestis, & ad propositum suum accommodatis: *Divinus Apostolus dicit: Prophetas nolite spernere, quod bonum est tenete. Sanctissimos veteris Romæ Legatos tanquam Prophetas recipimus, neque spernimus. Probantes verò magnificentissimorum procerum petitionem, æquam esse iudicamus.* Statim verò Concilium definivit iudicium refricandum esse: *Statuimus ut illi citentur, ac præsentis facta defendendi potestate iudicentur.* Legati quidem repulerunt hanc definitionem synodi, sibi liberum non esse dicentes Romanorum Pontificum iudicia rescindere; ex eo præsertim, quòd præsentibus Photianis Romæ reddita fuissent. Sed discussio negotiorum exceptiones repulsa sunt, & renovata in Phorium ejusque consortes damnationis & anathematis sententia.

IV. Hinc factum existimo ut seculo decimo & aliquot sequentibus Pontifices Romani ad vitandas offensiones, exemplo decessorum, causas communes in Conciliis frequentissimis discuti voluerint; adeo ut si qua inter sacerdotium & regnum gravis quaestio incideret, ad Concilium eam referri vellent, quò Reges & Principes evocabant. Eam viam inivit Gregorius VII. qui recrudescente dissidio inter Romanam Ecclesiam & Henricum Germaniæ Regem anno MLXXX. testatur se curaturum ut generalis synodus congregetur in loco tuto & securo, sicque opportuno, ut ad eum possint undique terrarum, clericalis ordinis & laicalis amici vel inimici sine timore convenire; ubi discutendum ait quis auctor fuerit ne inter pontificatum & regnum divina pax & recta concordia fieret: quam pacem optulante Domino, sicut Christiana devotio cupit & postulat, in eodem Concilio instaurare & confirmare optamus. Gelasius II. in eodem dissidio, Concilij generalis remedium adhibendum esse docet anno MOCXVIII. his verbis: *De controversia qua inter Ecclesiam & regnum est, vel conventioni vel iustitia libenter acquiescimus loco & tempore competenti, videlicet Mediolani, vel Cremona, in proxima B. Lucae festivitate, fratrum nostrorum iudicio, qui à Deo iudices constituti sunt in Ecclesia, & sine quibus hæc causa tractari non potest.* Liberalius se gesserat Gregorius VII. qui in causa mixta, quæ sacerdotium & regnum respiciebat, ex Clericis & laicis Concilium conflare volebat, cum Gelasius videatur ad solos Episcopos hanc cognitionem contrahere. Illis tamen iudicandi auctoritatem defert: quia etsi de singulis negotiis & causis privatis suprema iudicia à

Aug. epist. 162.

Vide lib. 7. cap. 10. §. 3.

sola Romana sede redderentur hoc seculo, attamen causas communes & generales ad Concilij definitionem ipsi Pontifices Romani referebant. Vnde Innocentius III. cum urgeretur à Philippo Rege Francorum ut illius nuptias cum Ingeburge dissolveret, ea facti specie proposita quæ hodie apud Summistas & ceteros tractatores nulla difficultate laborat quin matrimonium consummatum non fuisse dicant, rem illam absque Concilij generalis discussione fieri non posse scripsit his verbis: *Verum si super hoc absque generalis deliberatione Concilij determinare aliquid tentavimus, preter divinam offensam & mandatum infamiam, quam ex eo possemus incurere, forsitan ordinis & officij nobis periculum immineret; cum contra premissam veritatis sententiam nostra non possit auctoritas dispensare.* Id est, in præceptum illud divinum, *Quod Deus conjunxit homo non separet*, nullam cadere dispensationem; ceterum an matrimonium consummatum sit in facti specie proposita, in Concilio generali disceptandum esse.

V. Vnde patet hoc seculo duodecimo in causis communibus, quales erant Regum aut provinciarum querelæ, Concilij generalis non ineptè, nec invitis Pontificibus, imploratum auxilium fuisse. Primus omnium qui appellatione ad futurum Concilium usus est, prodit sese apud Historicos Fridericus II. Imperator: qui ad Concilij cognitionem evocatus à Gregorio IX. & ab Innocentio IV. ob dissidium cum Ecclesia Romana, de hæresi & aliis facinoribus delatus, Thaddæum Legatum suum ad Concilium Lugdunense misit anno millesimo ducentesimo quadragesimo quinto. Hic post exceptiones Friderici propositas, cum ferendam videret ab Innocentio depositionis sententiam, appellavit pro eo ad Concilium proximè futurum generalius. *Nec enim nunc omnes Prælati vel eorum Principum procuratores apparent hic in presentiarum*, ut dicebat ille, teste Matthæo Paris. Cujus petitionem Papa non eo nomine repulit quòd inepta esset provocatio ad Concilium; sed eo quòd Concilium illud Lugdunense generale esset, ubi quamplurimi Episcopi & Nobiles aderant, aut eorum Procuratores, iis solis absentibus quos Fridericus auctoritate sua continebat; ideòque ne ex malitia sua commodum reportaret, néve fraus illi sua patrocinaretur, sententiam depositionis non esse differendam, quemadmodum Matthæus Paris retulit.

VI. Martinus V. cum frequentia appellationum ad futurum Concilium, non solum in causis communibus, sed etiam in privatis, supremam in judiciis apostolicæ sedis auctoritatem infringi videret, commotus

etiam audacia Legatorum Ladislai Polonia Regis, qui cum libelli cujusdam hæresibus scatenis damnationem trahi viderent, & Concilium Constantiense mox esse dissolvendum, *protestati sunt de gravamine, & de appellando ad futurum Concilium*, constitutione promulgata in Consistorio generali celebrato Constantiæ anno MCDXVII. vetuit ne quis à sede apostolica appellaret, aut ejus iudicium in causis fidei declinaret. Id testatur Ioannes Gerson, qui statim edito libello docuit licitam esse in causis fidei à Papa ad Concilium provocationem, quia Papa in his causis pendet à Concilio, ut ille pluribus exsequitur. Ceterum an sit jus appellandi in causa disciplinæ everte & canonum manifestè corruptorum, Gerson tractatu illo non edisserit: quamvis iis argumentis utatur quæ utramque partem conficiant, scilicet si de fide, de schismate, aut de reformatione Ecclesiæ in capite & membris agatur. Pius secundus, à quo Sigismundus Dux Austriae & Georgius Heymburgius Iurisconsultus communione absenti Concilio appellaverant, literis Mantuæ in conventu Principum publicatis has appellationes iterum prohibuit anno millesimo quadragesimo sexagesimo. Quod interdictum adversus morem jam receptum sic Gallicana Ecclesia statim interpretata est, ut privatis causis, non autem communibus, censeret accommodandum; præcipuè si Regibus aut regionibus injuria inferretur, ex qua fidei vel unitatis ecclesiasticæ læsio vel disciplinæ manifesta interversio sequi posset. Hac interpretatione verba generalia legis mitigavit Ioannes Dauvet Procurator regius, cum ex mandato speciali Caroli VI. Francorum Regis à comminatione Pij II. ad Concilium provocaret. Denuntiaverat Pontifex in conventu Mantuano sibi abstinentum esse à consortio Francorum, quòd eas constitutiones amplexi essent quæ à Concilio Basileensi editæ, summam sedis apostolicæ auctoritatem læderent, & Ecclesiæ unitatem libertatemque perimerent. Requirit itaque Procurator regius libello contestatorio ut in loco tuto ac libero Concilium plenum ex orbe universo à Pontifice congregetur, quòd paci Ecclesiæ hac ratione maturius consulatur; ita tamen ut canones interim in Gallia ferventur, adeòque si ob canonum custodiam censuris agatur adversus Regem aut regnum, se de earum nullitate coram Concilio conquesturum profiteretur. Referuntur aliquot formulæ appellationum quas Ludovicus XI, Ioannes Nanterre Procurator regius, Universitas Parisiensis, nunc ob decimas indictas, nunc ob Pragmaticam Sanctionem

Innoc. ep. 107. l. 1. Reg. 2. §. 1. concilio generali in articulo carnis generalis inter-ferri, communi-um tamen senten-tiam in casu ma-licie non taxate solvenda.

Innocentius d. l. 1. §. 1. Reg. 1. §. 1. ad Phil. Regem.

Tractatus Joannis Gerson. Quomodo & an liceat in causis fidei Summo Pontifici ap-PELLARI.

C. 15. n. x. T. 1. Libert.

Vide caput. 13. T. 1. Libert.

opha- onem anam suum Pro- venete. v. Pro- vantes onem, nci- esse: a de- videm sibi orum refer- omæ reo- vata onis de. Ro- de- illius at si avis fer. ca. qui Ec- cem ge- urd, 11. 11. ter- vel on- ca- sic- ri- vi- ius re- no- me d. cedat. 24. ipi- ore va, ro- in 108 I. g- n- ri- ur- 2- à

refcissam, & Concordatorum promulgationem, emisérunt à Papa ad ipsum melius consultum vel ad synodum universalem. Sed ex iis formulis constat hæc remedia nunquam adhibita, nisi cum de causâ communi & de manifesta canonum everfione ageretur, quæ universam Ecclesiam Gallicanam respiceret.

VII. Porrò dubij fuisse videntur majores nostri in formula appellationis istius constituenda, quam disjunctiva dictione protulerunt: *Ad Pontificem, vel ad Concilium, ad quem, vel ad quos provocandum esset.* Hujus formulæ auctores fuerunt illi qui Philippi IV. Regis & Gallicanæ Ecclesiæ appellatorium libellum conceperunt anno MCCCIII. quam secuti sunt posteri. Quod ab eis consultò factum est, cogitantibus duplici remedio appellationis ad Papam & ad Concilium subveniri posse. Vt enim Principes, etsi rarò, aliquando tamen in auditorium suum res judicatas induci patiuntur; ita ex Innocentio primo & Nicolao, quorum verba refert Gratianus, *sententia Romane sedis potest melius commutari, cum subreptum aliquid fuerit, aut ipsa pro consideratione aetatum, vel temporum, seu gravium necessitatum dispensatione, quædam ordinare disponit.* Vnde Ivo malebat ab ipsa sede ad ipsam confugere Clericos quàm ab Ægypto auxilium petere, id est, à regia potestate: *Queniam, inquit, judicia Romane Ecclesiæ à nemine foris retractari posse, eadem Romana Ecclesia docente didicimus; si qui aliquando se pregravatos ipsius Ecclesiæ auctoritate conqueruntur, hoc eis consilium damus, ut non descendant in Ægyptum propter auxilium, sed ab ipsa ad ipsam confugiant; & inde expetant levamen, unde conqueruntur accepisse gravamen: quia que aliquando corrigit paterna severitate, eadem frequenter colligit materna pietate.* Quamvis autem remedium istud juris extraordinarium, restitutio in integrum, vel retractatio, aut supplicatio dici deberet; at tamen ab Interpretibus appellatio à Papa male informato ad melius informandum dicta est; argumento ducto à verbis Vlpiani, qui contra rescriptum Principis provocari posse dixit, etsi in specie ab Vlpiano proposita rescriptum ad consultationem Præsidis provinciæ, qui consulendo mentitus erat, à Principe datum sit; & appellandi jus tribuatur non à rescripto, sed à sententia Præsidis, non ad Principem, sed ad superiorem magistratum. Satius esset exemplo Machetæ niti, apud Plutarchum; qui à dormiente Philippo, ad eundem vigilantem appellabat. His tamen omissis, ne controversiam de verbis institueret videamur, certum est has appellationes à Papa ad eundem illo seculo suffragis Inter-

pretum receptas fuisse, quod Ivo aptius confugium ab ipsa ad ipsam dixit; quemadmodum appellationes ad futurum Concilium aliquando usurpabantur. Itaque non eo consilio disjunctivis verbis appellabant majores nostri, ac si dubitarent quænam auctoritas Papæ aut Concilij esset appellanda, ut quibusdam visum; sed utroque remedio suis rebus prospicere curabant; scilicet uno in subsidium alterius succedente. Posset alia ratione eorum consilium explicari; scilicet ad jus cogendi Concilij & ordinandi respexisse, quod Pontifici competit, adeoque sedis apostolicæ auxilium appellationis formula implorandum videatur; præcipuè cum antiquitus mos ille observatus fuerit ab Eutychæ, à Flaviano, & à Chrysofomo, ut etsi Concilium Oecumenicum appellaverint, libellum tamen appellatorium ad Romanum Pontificem dederint; cujus deinde studio Concilium plenarium cogeretur, cui ipse per se aut per Legatos suos præseslet. Quare Gallicani Episcopi ne temerè ab antiqua consuetudine discederent, formula sua Pontificem, sedem apostolicam, & synodum universalem complexi sunt. Deinde ista verborum conceptione obviam ibant scrupulis cavillationibus quæ à forensibus Magistris, in opinionum dissidio, quod tunc vigebat, moveri potuissent. Disputabatur enim eo seculo à Romanis, an Papa superior esset Concilio; & Vlpiano placuerat, ei qui minorem judicem appellasset, errorem officere, atque ideo errantem appellationis beneficio excidere. Itaque in omnem eventum hac disjunctiva appellatione etiam apud ipsos Romanos sibi consulebant.

VIII. Quætionem istam de appellatione ad futurum Concilium, veterum aetorum inficiatione, & rationibus aliquot adductis confecit vir eruditus Theologiæ Professor Andreas Du-Vallius; à quo eas petere licet, si cui methodus nostra plenè non satisfecit. Ex quo auctore hæc verba transcribenda duxi, ut quæ sit hujus sententia constet: *Maneat itaque hoc ratum & constans, omnem à Summo Pontifice ad Concilium, sive futurum, sive præsens, appellationem esse prorsus illicitam; idque sive Papa sit infra sive supra Concilium, cum rationes allate in utraque sententia concludant. Dices, Principes & Respublicas graviter nonnunquam conqueri se à Pontificibus graves injurias pati, nullumque ad has depellendas efficacius remedium esse præter provocationem ad Concilium generale. Respondeo non licere propterea ad Concilium provocare; cum Principes sibi suisque rebus possint alia via consulere, scilicet non obediendo mandatis Pontificis; imò si aliter non possunt sibi succurrere, strenuè prudenterque resistendo,*

Vide Glossam Pragmaticæ tit. de causis g. ult. verbo, Forer.

Tit. 18. ff. de militibus. c. 1. & c. 2. de sententia. de f. 3. 15. q. 9. c. cum ex literis. De in integr. restit.

Ivo ep. 159.

ff. de appell.

See Alexander à Turello, g. ecclies. hæretic. pag. 167. ubi appellari posse à Papa dormiente à ipsum vigilantem.

Reverendo de P. p. 11.

L. 1. ff. de app. de app. 11.

Andr. Du Valli de legum. l. 1. p. 11. p. 11. p. 11.

resistendo, & cum ea moderatione quam superiori quaestione, ubi de iniquis & Ecclesie perniciosissis dispensationibus, assignavimus.

CAPVT XVIII.

Synopsis.

I. Si Episcopi invaderent jurisdictionem regiam, prohibitionibus & multis tuebantur iudices seculares, exemplo Justiniani Imperatoris, qui lege coëcavit Defensores Ecclesiarum.

II. Bona Clericorum capta ad tuendam jurisdictionem regiam, ex Ivone, è Capitularibus Caroli Calvi, Hincmaro, & Philippo quarto. Principes nostri non nisi sunt expulsi à sede, que erat pona à legibus indicta, quam Constantinus induxit. Suspendio ab officio irrogata à Justiniano, & à Theodosio. Sed hic sequebatur Concilium Ephesinum adversus Joannem Antiochenum. Hispani pellunt regno contumaces Episcopus, & reditibus privant. Modestius se gerunt Galli.

III. Vetiium à Concilio Lugdunensi ne iudices ecclesiastici cogantur censuras tollere, personis vel bonis capris; aut qui his utuntur, eorum usu desistere.

IV. Lex illa recepta olim à Gallis; sed interpretatione adjecta; ita ut locum haberet in vera censura, non autem in ea qua est nulla, quæve jura regia violat. Hac interpretatio continetur mandatis Philippi IV. perlatis ad Pontificem per Episcopos legatos Regis, in causa Capituli Carnotensis. Bona capiuntur, non propter censuras præcisè, sed propter invasam jurisdictionem. Baillivus Carnotensis de juribus regis se respondurum cavet in curia Regis, de spiriuali coram iudice competenti.

V. Ea interpretatio locum semper habuit in Gallia, statim post Concilium Lugdunense. Vetiium tamen lege Philippi IV. ne domus diruerentur, ut antea fiebat. Bona capi solita, post Concilium Lugdunense docent Durandus Episcopus Mimatensis & Guillelmus de Nogareto.

I. **Q**UÆ hucusque diximus observata sunt, si à Romana curia juribus regis injuria fieret. Quando autem ab Episcopis regi in detrimentum secularis jurisdictionis aliquid tentari contingebat, regij magistratus regiam jurisdictionem tuebantur prohibitionibus decretis adversus Clericos; & deinde si contra niterentur Episcopi aut eorum Vicarij, & jurisdictionem quoque suam censuris defenderent, pœnale iudicium adhibebant, scilicet pignorum capionem, & multarum exactionem, donec ab invasione cessatum esset. Hac ratione compescuit olim Defensores Ecclesiarum Iustinus Imperator, constitutione lata, qua illos monet ut ab insinuatione testamentorum abstineant, quæ soli Magistro census in urbe regia competeat, pœna quinqueaginta librarum auri temeratoribus legis indicta. Defensorum Ecclesie munus Clericis ab Episcopo conferebatur, ut patet è canone 11. Concilij Chalcedonensis; qui longè dif-

ferunt à Defensoribus Ecclesiarum, quos ab Imperatore petendos decrevit Concilium Africanum, ad tuendos patrocinio suo pauperes. de quibus alibi à nobis dicitur.

II. Hujus bonorum capionis exemplum peti potest ex Ivone, qui refert contentionem quæ orta erat inter Regem Ludovicum VI. & Belvacensem Clerum, ob accusacionem adversus Canonicum illius Ecclesie institutam. Hinc privilegio personæ, Belvacensis Ecclesia Clerici cognitionem ad se trahebat; inde, facti conditione curia Regis iudicium sibi asseribat. Consultus Ivo à Belvacensibus respondit, si audientia regalis curiæ respueretur, Regem offendi; ceterum eorum desiderium jure niti. Attamen obstitendi pertinaciter consilium non præbuit; quia nesciebat an parati essent ad ea incommoda ferenda quæ hanc contumaciam sequebantur; quorum ille descriptionem his verbis instituit: *Si autem sciremus*

non etiam temerarius profertur sententia frivola: quinquaginta librarum auri.

Ivo epist. 137.

vos esse paratos ut cum gaudio tolerare possitis ruinas domorum, exterminationes corporum, rapinas bonorum vestrorum, possimus vos exhortari ut sequeremini consilium Susannæ, quæ magis elegit in manus hominum incidere quam Dei legem derelinquere. Sed quia in donis spiriualibus consilium & fortitudo conjuncta sunt, consilium aliud nisi quod patientia vestra tolerare possit, dare non audemus, quia qualis vestra sit fortitudo ignoramus. Vidimus superius, ex Capitularibus Caroli Calvi, decimas interverfas, si præceptis regis non obtemperaretur; & ex Hincmaro, bonis suis exturbatos Episcopos, si Regis jurisdictionem auctoritate ecclesiastica infringere vellent. Quod obtinebat adhuc seculo Ivonis, id est, circa annum

Ivo epist. 171.

*1105, ut patet ex hac epistola, & ex altera ejusdem auctoris superius laudata. Quæ consuetudo edicto Philippi IV. firmata, ad hæc usque tempora perduravit. Alienam à temporibus suis & ab ecclesiasticæ disciplinæ reverentia Principes nostri existimaverunt pœnam illam quæ contumacibus Episcopis irrogata est aliquando ab Imperatoribus Romanis, nempe expulsio à sede, & suspensio ab executione officij, ut ex Iustiniano superius ostendimus. Quod ille non invexerat in Ecclesiam, sed à decessoribus suis hauserat; quorum constitutiones, expulsionum, exilij, & multarum comminationibus Clericos frequentissimè terrent. Quibus Constantinus prævisse videtur, qui epistolæ qua Episcopos ad Concilium Tyrium evocat, has minas inserit: *Quod si quis, sicut minime suspicor, nostrum mandatum etiam jam callidè rejicere studens, recuset ad Concilium adventare, hinc à nobis aliquis mittetur qui eum regio mandato de dignitate sua dejiciat, doceatque non**

Apud Theodoret. lib. 1. c. 19. Si in Concilio non fuerit, non est deus. Calixtus, de 2. concilio, c. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.